

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-312-5-21>

**THE ESSENCE AND CONTENT OF THE CONCEPT
“METHODS OF THE DIAGNOSTIC COMPETENCE
DEVELOPMENT OF THE FUTURE PHILOSOPHY DOCTORS
IN THE PROCESS OF EDUCATIONAL
AND SCIENTIFIC TRAINING” AND THE MAIN PRINCIPLES
OF METHODS IMPLEMENTATION**

**СУТНІСТЬ І ЗМІСТ МЕТОДИКИ РОЗВИТКУ
ДІАГНОСТУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ
ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ В ПРОЦЕСІ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ
ПІДГОТОВКИ ТА ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ**

Plokhuta I. S.

*Adjunct,
The National Defence University of
Ukraine named after Ivan
Cherniakhovskiy
Kyiv, Ukraine*

Плохута І. С.

*ад'юнкт
Національний університет оборони
України імені Івана Черняхівського
м. Київ, Україна*

Поняття «методика» взагалі та «методика розвитку діагностувальної компетентності у майбутніх докторів філософії в процесі освітньо-наукової підготовки», зокрема, та обґрунтування основних елементів нашої методики є актуальною науковою проблемою. У процесі розроблення методики розвитку діагностувальної компетентності у майбутніх докторів філософії будемо дотримувались рекомендацій таких провідних науковців, як С. Гончаренка, В. Краєвського, О. Новікова, С. Сисоєвої, В. Ягупова. На думку В. Ягупова, методика означає «конкретні форми та засоби використання методів, за допомогою яких здійснюється все більш глибоке пізнання різноманітних педагогічних проблем та їх розв'язання» [6, с. 357].

Якщо брати до уваги інше джерело, а саме, Великий тлумачний словник української мови, де поняття «методика» трактується як «вчення про методи викладання певної науки, предмета» [2, с. 664]. Напевно такий підхід не зовсім коректний. Нам також імпонує думка С. Гончаренка, який трактував поняття «методика навчального

предмета» як галузь педагогічної науки, яка досліджує закономірності вивчення певного навчального предмета [3, с. 206].

О. Бойко вважає, що основою методики навчання є «ідея керування дидактичним процесом, проектування і відтворення навчального циклу» [1, с. 136]. У військовій дидактиці поняття «методика» означає як конкретні форми та засоби використання методів навчання військовослужбовців, за допомогою яких здійснюється все більш глибоке пізнання військово-дидактичних проблем та їх розв'язання разом зі військовослужбовцями [7].

У цілому погоджуємось з думками провідних науковців щодо розуміння поняття «методика», але вважаємо, що воно у розрізі нашої наукового дослідження має бути адаптоване до вибірки дослідження та специфіки їх освітньо-наукової підготовки як за змістом, так і відображати всі методичні аспекти розвитку їх діагностувальної компетентності. У зв'язку з цим розроблена авторська методика сприятиме актуалізації цінностей і мотивації діагностувальної діяльності, систематизації і поглибленню теоретичних діагностувальних знань, розвитку загальних і діагностувальних здатностей, які є основою діагностувальної компетентності.

З урахуванням думок вищевикладених науковців можемо сформулювати нашу дефініцію *методики розвитку діагностувальної компетентності майбутніх докторів філософії* як сукупності основних етапів її розвитку, які в свою чергу складаються зі відповідних принципів, методів, методичних прийомів, засобів і організаційних форм їх навчання як майбутніх суб'єктів діагностувальної діяльності в системі вищої військової освіти та сприятимуть розвитку їх цінностей і мотивації, теоретичних і практичних діагностувальних знань, навичок, умінь і здатностей, професійно важливих діагностувальних якостей як суб'єктів педагогічної діяльності у ВВНЗ. Вона спирається на провідні ідеї та принципи системного, компетентнісного, андрагогічного, суб'єктно-діяльнісного та контекстного методологічних підходів.

Вимоги цих методологічних підходів є методологічною підвалиною для визначення мети, завдань, принципів, змісту, методів навчання, видів навчальних занять, засобів і організаційних форм навчання щодо розвитку діагностувальної компетентності у майбутніх докторів філософії.

Нашу методику будемо реалізовувати в три основних етапи: ціннісно-мотиваційний; розвивальний; підсумковому.

Головна мета нашої методики – розвиток діагностувальної компетентності у майбутніх докторів філософії як важливої складової їх військово-професійної компетентності як майбутніх суб'єктів науково-педагогічної діяльності.

Реалізацію цієї методики будемо здійснювати за рахунок інтерактивних, контекстних, проблемно-ситуативних методик і технологій навчання із застосуванням ІКТ, оскільки їх суттєвим позитивом є діалогічність, творча можливість встановлення та підтримання суб'єкт-суб'єктних взаємин між викладачами та майбутніми докторами філософії. Так, В. Свистун вважає, що «інтерактивне навчання ґрунтується на активному та емоційному спілкуванні суб'єктів навчального процесу один з одним, що сприяє усвідомленню та розв'язанню проблем...; вплив на інших людей у процесі взаємодії з ними та їх мотивування, розвиток у них схильності до професійної діяльності; оволодіння культурою і формування власного стилю ділового спілкування, ефективними прийомами вербального й невербального взаєморозуміння..., які без наявності співрозмовника, наодинці з собою, розв'язати практично неможливо» [4, с. 74].

Нам також імпонує думка С. Сисоєвої, яка наголошує, що «інтерактивне навчання спрямоване на забезпечення процесу спільного пізнання, отримання знань, умінь, навичок, здобуття необхідних компетентностей у спільній діяльності через діалог, полілог учнів-дорослих між собою й викладачем, а також через безпосередню взаємодію з навчальним оточенням або навчальним середовищем, що забезпечує високий рівень мотивації до набуття освіти і моделює реальність, у якій учасники знаходять для себе галузь застосування набутого досвіду» [5, с. 37].

Отже, використання інтерактивних методів із застосуванням активних методів навчання військовослужбовців у процесі розвитку діагностувальної компетентності у майбутніх докторів філософії сприяє розвитку цінностей, змістовної мотивації до діагностувальної діяльності, стимуляції творчої розумової діяльності, розвитку діагностувальних навичок, умінь і здатностей, активізації навчально-пізнавальної діяльності, а також створює сприятливі методичні обставини для їх творчого військово-професійного розвитку.

Безумовно головним компонентом методики розвитку діагностувальної компетентності у майбутніх докторів філософії є *методи навчання*.

Слід наголошувати, що розвиток їх діагностувальної компетентності неможливий без педагогічно виваженого використання різноманітних видів навчальних занять.

Для реалізації авторської методики розвитку діагностувальної компетентності у майбутніх докторів філософії нами розроблено спецкурс «Діагностувальна компетентність майбутніх докторів філософії та її розвиток». За його допомогою будемо розвивати систему їх діагностувальних цінностей, мотивації, знань, умінь та навичок, професійно важливих діагностувальних якостей. Зокрема, метою вивчення цього спецкурсу є цілеспрямована підготовка майбутніх докторів філософії до реалізації своєї діагностувальної функції як військового педагогу та науковцю в системі вищої військової освіти. Вищезазначені методи навчання та види навчальних занять будемо використовувати для опанування змістом спецкурсу, який включає такі теми:

Тема 1. Майбутній доктор філософії: роль, місце та основні функції як суб'єкта науково-педагогічної діяльності в системі вищої військової освіти.

Тема 2. Діагностувальна компетентність доктора філософії як складова військово-професійної компетентності майбутнього науково-педагогічного працівника у системі військової освіти.

Тема 3. Діагностувальна діяльність майбутнього доктора філософії як суб'єкта науково-педагогічної діяльності у системі військової освіти.

Тема 4. Методика розвитку діагностувальної компетентності у майбутніх докторів філософії як суб'єктів науково-педагогічної діяльності у системі військової освіти в процесі освітньо-наукової підготовки.

Перші навчальні заняття спецкурсу мають бути спрямований на активізацію навчально-пізнавальної діяльності майбутніх докторів філософії та визначення рівнів сформованості всіх компонентів їх діагностувальної компетентності. Діагностувальним інструментарієм будуть різноманітні тестові та авторські методики, які обґрунтовані нами для оцінювання розвиненості їх діагностувальної компетентності.

Під час вивчення спецкурсу основними видами навчальних занять є семінарські, групові та практичні заняття.

Література:

1. Бойко О. В. Формування готовності до управлінської діяльності у майбутніх магістрів військово-соціального управління : дис. ... канд. пед. наук. 13. 00. 04 / Бойко О. В. К. , 2005. 244 с.

2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К. ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.

3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. К. : Либідь, 1997. 374 с.

4. Свистун В. І. Інтерактивні методи навчання взаємодії суб'єктів управління системи професійно-технічної освіти. *Проблеми освіти*. 2014. Вип. № 78, Част. І. С. 72–77.

5. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих : навч.-метод. посіб. К. : «ЕКМО», 2011. 320 с.

6. Ягупов В. В. Методи навчання військовослужбовців. *Збірник наукових праць Військового гуманітарного інституту Національної академії оборони України* / гол. ред. Ріпа Л.І. 2000. N 4(17). С. 80–85.

7. Ягупов В. В. Основи військово-дидактичних знань : навчальний посібник. К. : РВЦ «Київський університет», 1999. 400 с.